

Чорній Діана

студентка

Західноукраїнський національний університет

ВПЛИВ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ НА РОЗВИТОК БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ В СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Неминучий вплив глобалізації на економіку нашої країни найбільш відчутній на системі бухгалтерського обліку як в теорії, так і в практичній діяльності в різних галузях економіки, зокрема і в сільському господарстві.

Нинішній курс розвитку бухгалтерського обліку в Україні все більше спрямовується на приведення системи бухгалтерського обліку у відповідність до вимог Міжнародних стандартів фінансової звітності (МСФЗ) - відбувається стандартизація обліку.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24.10.2007 року було схвалено Стратегію застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні. В тексті даної стратегії чітко визначено що зумовило реформування системи бухгалтерського обліку із застосуванням міжнародних стандартів фінансової звітності, а саме: «процес глобалізації світової економіки, посилення захисту прав інвесторів та забезпечення прозорості функціонування міжнародних ринків капіталу зумовив нові підходи до удосконалення методології розкриття економічної інформації про результати діяльності суб'єктів господарювання, насамперед емітентів цінних паперів міжнародних фінансових ринків».

Відповідно до вищенаведеного перед нами постало питання: «який вплив здійснює глобалізація на розвиток національної системи бухгалтерського обліку та ймовірні наслідки даного впливу?»

Розгляд питання впливу глобалізації економіки на розвиток національної системи бухгалтерського обліку доцільно розпочати з відповіді на запитання «що собою являє розвиток, а також розвиток бухгалтерського обліку?» й «що таке глобалізація?»

В загальному розумінні розвиток трактується як «процес переходу із одного стану в інший, більш досконаліший».

Вивченню питань розвитку бухгалтерського обліку як науки присвячена велика кількість праць сучасних вчених-бухгалтерів. Доцільно звернути увагу на погляд професора Кірейцева Г.Г. щодо розвитку бухгалтерського обліку. Згідно якого «розвиток бухгалтерського обліку як економічної науки в контексті проблем створення його ефективної національної системи в Україні передбачає:

1) обґрунтування практичної значимості змін його завдань і формування пов'язаних із глобалізацією економіки нових завдань, адекватних до потреб управління на всіх ієрархічних його рівнях;

2) підсилення зовнішніх корисних його функцій практики бухгалтерського обліку шляхом подальшого удосконалення методу обліку та його складових;

3) розвиток теорії і практики організації бухгалтерського обліку, більш посилену орієнтацію на удосконалення облікових процедур, на використання можливостей автоматизованих інноваційних технологій».

Вищезгаданим професором визначено обставини які «зумовлюють розвиток бухгалтерського обліку та умови, в котрих такий облік розвиватиметься» [6, с. 199]. Однією з таких обставин є глобалізація світової економіки. Дана обставина спричиняє зміни в напрямках розвитку бухгалтерського обліку.

З точки зору економічної теорії глобалізація – «(фр. Global – загальний, всесвітній, від лат. globus – куля) – категорія, яка відображає процес обміну товарами, послугами, капіталом та робочою силою, що виходить за межі державних кордонів. Виявляється у розширенні проникнення компанії в економіку зарубіжних країн за допомогою експорту, а в широкому значенні – за допомогою іноземних інвестицій у виробництво.»

Аналіз поглядів сучасних науковців з приводу впливу глобалізації на розвиток національної системи бухгалтерського обліку показав наявність різних точок зору.

Зокрема, «бухгалтерський облік стає все більше мовою світової економіки через розробку його міжнародних (узагальнених) стандартів та принципів і запровадження їх в якості національних положень конкретних країн».

На думку професора Бутинця Ф.Ф. «повна заміна українських правил обліку і звітності на МСФЗ є тупиковим шляхом розвитку, оскільки це означає ігнорування системи бухгалтерського обліку конкретної економічної ситуації, прикладного характеру цієї системи. В Україні на мій погляд, слід було обрати один з найбільш раціональних способів застосування МСФЗ – їх адаптація».

Професор Кірейцев Г.Г. стосовно впливу глобалізації на розвиток національної системи бухгалтерського обліку та наслідків даного впливу, робить такий висновок, що «Глобалізацію економіки слід розуміти як створення глобальних виробництв, організацію товарних та фінансових глобальних ринків, формування систем глобального управління та глобального інформаційного його забезпечення, включаючи інформацію бухгалтерського обліку. Введення в Україні П(С)БО – це перший крок в напрямі ігнорування національних інтересів щодо задоволення внутрішньо системних інформаційних потреб менеджменту порівняно з потребами зовнішніх користувачів, а повне виконання вимог МСФЗ на користь задоволення інформаційних потреб глобального управління, буде останнім кроком в реалізації можливостей управляти розвитком обліку на національному рівні» [5, с 69].

З вищенаведених тверджень можна сказати, що рівень впливу глобалізації економіки на розвиток національної системи бухгалтерського обліку є значний.

Результати та наслідки впливу глобалізації економіки на розвиток національного бухгалтерського обліку можна сформулювати наступним чином.

Спираючись на висновок професора Кірейцева Г.Г., можна зазначити, що по-перше, управління розвитком бухгалтерського обліку, зокрема й обліку в сільському господарстві перейде з національного рівня на міжнародний. Відповідно до вищенаведеного твердження бухгалтерський облік буде змінюватися відповідно до інтересів та потреб переважно глобальних користувачів, зокрема інвесторів.

По друге - складання фінансової звітності згідно вимог МСФЗ означатиме зміну методології бухгалтерського обліку. Пояснюється це тим, що формування інформації яка відображається у фінансовій звітності відбувається ще на етапі первинного відображення господарських операцій. Далі на етапі її групування та узагальнення на відповідних рахунках бухгалтерського обліку, реєстрах та звітах. Змінюються також методи оцінки об'єктів обліку. Наслідком вищенаведеного є зміни в Плані рахунків бухгалтерського обліку, в первинній та внутрішній звітній документації, реєстрах бухгалтерського обліку, в методах оцінки активів та відображенні господарських операцій, визначені фінансових результатів та формах фінансової звітності тобто в методології бухгалтерського обліку.

По-третє – необхідно згадати відому залежність між розвитком підприємства та ефективним управлінням, між ефективним управлінням та обліковою системою підприємства. Суть даної залежності розкривається в тому, що розвиток підприємства досягається завдяки ефективному управлінню, яке в свою чергу залежить від того, на якому рівні облікова система підприємства відповідає вимогам останнього.

Відповідно до вищезазначеного, неврахування інтересів та потреб безпосередніх користувачів бухгалтерської інформації – керівників та провідних фахівців з управління, на рівні підприємства – призведе до зниження ефективності управління й відповідно до зниження ефективності діяльності підприємства. З метою покращення вищезгаданого стану виникне необхідність в інформації яка відповідатиме потребам управління, що обумовить розвиток двох облікових систем. Метою першої системи буде формування інформації для складання фінансової звітності згідно вимог МСФЗ, другої - «внутрішньої», метою якої буде формування інформації відповідно до вимог управління й матиме статус «комерційної таємниці», що нині вже визнано на законодавчому рівні [1]; на рівні загальнодержавному – передусім, призведе до порушення гармонізації у співпраці між державою та підприємствами, зокрема і в галузі сільського господарства. (Враховуючи нинішній стан сільського господарства, дана галузь в найбільшій мірі потребує налагодженої співпраці, допомоги та захисту з боку держави).

Дослідження питання впливу глобалізації на розвиток національної системи бухгалтерського обліку дає змогу зробити наступні висновки.

1. Глобалізація має значний вплив на розвиток національної системи бухгалтерського обліку;

2. Під впливом глобалізації розвиток національної системи бухгалтерського обліку буде відбуватися на користь та в напрямку задоволення потреб управління глобального масштабу;

3. Невраховання інтересів безпосередніх користувачів бухгалтерської інформації – управлінців, керівників та спеціалістів сільськогосподарських підприємств, а лише врахування інтересів міжнародних інвесторів, учасників міжнародних ринків капіталу призведе до послаблення виконання всіх функцій управління: організації, планування, обліку, аналізу та контролю; й призведе до розвитку «внутрішнього» бухгалтерського обліку який буде відповідати потребам управління підприємством та мати статус «комерційної таємниці»;

Узагальнюючи вищенаведені висновки потрібно зазначити, що враховуючи неминучий вплив глобалізації на розвиток як економіки країни так і системи бухгалтерського обліку, яка існує в Україні, потрібно перш за все враховувати та захищати потреби та інтереси національні, в іншому випадку розвиток національної системи бухгалтерського обліку, зокрема й обліку в сільському господарстві буде відбуватися в протилежному напрямі.

Список використаних джерел

1. «Про схвалення стратегії застосування міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні» від 24.10.2007 р. № 911-р. Бухгалтерія в сільському господарстві. 2007. №23.с. 16 – 21.

2. 31 положення (стандарт) бухгалтерського обліку. К.: КНТ, 2007. 176 с.

3. Альфа і омега бухгалтерського обліку або моя болісна не сповідь / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. Житомир: ПП «Рута», 2007. 328 с.

4. Економічна енциклопедія: / [редкол. С.В. Мочерний (вдп.ред) та ін.]. К.: Видавничий центр «Академія», 2000. 864 с.

5. Кирейцев Г.Г. Глобализация экономики и унификация методологии бухгалтерского учета: Научный доклад. Житомир: ЖГТУ, 2008. 76 с.

6. Кирейцев Г.Г. Развитие бухгалтерского обліку: теорія, професія, міжпредметні зв'язки. Житомир: ЖГТУ, 2007. 263 с.

7. Облік сільськогосподарської діяльності: навчальний посібник / [За ред. Жука В.М.]. К.: Видавництво ТОВ «Юр-Агро-Веста», 2007. 368 с.